

Temat: Co wiemy o łączeniu się atomów? – lekcja powtórzeniowa

Cele lekcji:

Cel główny: Podsumowanie i powtórzenie wiadomości o wiązaniach chemicznych.

Cele operacyjne:	Cele wychowawcze:
Uczeń: • opisuje rolę elektronów walencyjnych w łączeniu się atomów, • wymienia typy wiązań chemicznych, • opisuje sposób powstawania jonów • definiuje elektroujemność • odczytuje elektroujemność dla podanych pierwiastków • zapisuje elektronowo mechanizm powstawania jonów, • uzasadnia, dlaczego w danej cząsteczce występuje dany rodzaj wiązania kowalencyjnego • opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych i jonowych na przykładach • analizuje i przedstawia dane prezentowane w formie schematów, tabel	Uczeń: • Efektywnie pracuje w grupie, planuje pracę • Prezentuje swój dorobek • Udziela wskazówek, konstruktywnych ocen koleżeńskich • Przestrzega reguł, zasad zabawy

Cele szczegółowe z podstawy programowej:

II.6 odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal);

II.9 opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; stosuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązań (kowalencyjne, jonowe) w podanych substancjach;

II.10 na przykładzie cząsteczek H₂, Cl₂, N₂, CO₂, H₂O, HCl, NH₃, CH₄ opisuje powstawanie wiązań chemicznych;

II.11 stosuje pojęcie jonu (kation i anion) i opisuje, jak powstają jony; określa ładunek jonów metali (np. Na, Mg, Al) oraz niemetalu (np. O, Cl, S); opisuje powstawanie wiązań jonowych (np. NaCl, MgO);

Metody: zabawowa, praca w grupach - „Zabłąkany”, zadaniowa, praca z podręcznikiem i układem okresowym

Środki dydaktyczne: komputer + prezentacja, podręcznik i (multimedialny) układ okresowy pierwiastków chemicznych, materiały do wykonania plakatu, kolorowe kartki (4-5 kolorów) z numerami od 1 do 5.

Przebieg lekcji:

	Przebieg lekcji	czas	uwagi
Cześć wstępna	• Przywitanie, sprawdzenie obecności	4 min.	

	- Przypomnienie wiadomości z poprzednich lekcji - Sformułowanie tematu lekcji, - Przedstawienie celów lekcji		Prezentacja multimedialna Nauczyciel na slajdach prezentuje i omawia cele lekcji
Część główna	podział klasy na grupy robocze	3 min.	Losowanie kartek (kolor=grupa, numer na kartce= nr „zabłąkanego”
	wyjaśnienie zasad współpracy	3 min.	Prezentacja multimedialna Nauczyciel na slajdach omawia zasady współpracy
	- rozdanie i wyjaśnienie zadań do wykonania - praca w grupach	23min.	zastosowanie reguły „zabłąkany” podczas pracy w grupach, można wyświetlić na projektorze multimedialny układ pierwiastków lub zadania jakie mają wykonać grupy
Część końcowa	Prezentacja i omówienie wykonanych przez grupy plakatów	12 min.	

Załącznik 1 – wyjaśnienie reguły „Zabłąkany”

Metoda ta jest szczególnie przydatna przy angażowaniu w pracę wszystkich uczniów. Uczniowie pracują nad zadaniami w grupach. Wszystkie grupy pracują nad tym samym zadaniem. W tym przypadku każda grupa musi wykonać plakat, który będzie podsumowaniem działu o wiązaniach chemicznych. Na plakacie grupy muszą umieścić odpowiedzi do pytań i zadań. Forma odpowiedzi może być dowolna np. schemat, rysunek itp. Uczniowie mogą korzystać z podręcznika.

Nauczyciel dzieli uczniów na grupy i ponadto każdemu uczniowi przydziela numer. Uczniowie losują kolorowe kartki (4-5 rodzajów koloru) z numerem od 1 do 5. Kolor kartki oznacza daną grupę, numer na kartce numer „zabłąkanego”.

Gdy grupy są w połowie wykonywania zadania, nauczyciel wykrzykuje numer "ZABŁĄKANEGO".

Nauczyciel woła np. "ZABŁĄKANY 2" ; uczniowie z tym numerem na kartce przyłączają się do zespołu obok, dzielą się ustaleniami i pomysłami swojej grupy oraz obserwują nowe pomysły i rozwiązania. Pomagają w dalszej realizacji zadań, korygują ewentualne błędy. Po upływie 2 min. nauczyciel ponownie wywołuje numer kolejnego zabłąkanego, który również przechodzi do grupy obok. Po kilku (np. trzech) zmianach wszyscy zabłąkani wracają do grup podstawowych, przekazują zdobyte spostrzeżenia i korygują ewentualne błędy. Każda z grup dokańcza zadania (plakat).

Tak zaadaptowana reguła „zabłąkany” wymaga zaangażowania wszystkich członków grupy. Nikt nie wie kto zostanie „zabłąkanym”, a kto zostanie w grupie podstawowej i będzie musiał dalej kontynuować pracę. Ponadto drugą ważną zaletą tej metody jest kształcenie umiejętności udzielania wskazówek i konstruktywnych ocen koleżeńskich.

Załącznik 2 – zadania do wykonania rozdane grupom

Wykonajcie plakat, który będzie podsumowaniem działu o łączeniu się atomów. Na plakacie umieśćcie wszystkie odpowiedzi do pytań i zadań. Forma odpowiedzi może być dowolna np. schemat, rysunek itp.. Po wyznaczonym czasie cała grupa lub tylko lider/rzy przedstawią efekty pracy CAŁEJ grupy.

POWODZENIA!!!!

1. Jakie są rodzaje wiązań chemicznych?

2. Jaką funkcję pełnią elektrony walencyjne podczas łączenia się atomów?

3. CO JEST ELEKTROUJEMNOŚĆ?

Zad. 1 Przedstawcie sposób tworzenia wiązania chemicznego w cząsteczce Cl_2 i NH_3 . Określ rodzaj wiązania.

Zad.2 Przedstawcie schemat tworzenia wiązania jonowego między Cs_2S , CaBr_2 . Napisz równania elektronowe podanych przemian, wskaż który atom pierwiastka stanie się kationem, a który anionem.

Zad. 3 Ustalcie rodzaj wiązań chemicznych występujących w podanych substancjach? (Wykorzystaj elektroujemności pierwiastków).

LiBr Na_2O O_2 MgCl_2 H_2